KINNITATUD
Tervishoiu Kutsenõukogu
16.11.2023 otsusega nr 32
VIIMATI MUUDETUD
Tervishoiu Kutsenõukogu
20.11.2025 otsusega nr 41

Eesti Psühholoogide Liidu

KUTSE ANDMISE KORD

kliinilise psühholoogia kutsetele

1. ÜLDOSA

1.1. Kutse andmise kord (edaspidi kord) reguleerib järgmiste kutsete andmise korraldamist:
   a) kliiniline psühholoog, tase 7
   b) kliiniline lapsepsühholoog, tase 7;
   c) kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, tase 7;
   d) kliiniline kohtu- ja korrektsioonipsühholoog, tase 7;
   e) neuropsühholoog, tase 7.

1.2. Iga kutse kompetentsusnõuded on kehtestatud kutsestandardis. Kompetentsuse hindamise positiivse tulemusena väljastatakse kutsetunnistus.

1.3. Kutse taotlemine ja tõendamine, sh taastõendamine, on taotlejale tasuline (vastavalt Kutseseaduse § 17 lõikele 2), tasu suuruse kalkuleerib kutse andja ja kinnitab Tervishoiu Kutsenõukogu (edaspidi kutsenõukogu).

1.4. Korra ja selle muudatused kinnitab kutsenõukogu ning need jõustuvad kutsenõukogu koosolekule järgneval kutse andmise väljakuulutamisel (v.a kutsekomisjoni koosseisu muudatused, mis jõustuvad kutsenõukogu otsuse tegemise hetkest).

1.5. Kutse andmisel järgitakse elukestva õppe põhimõtet – tunnustatakse inimeste oskusi ja teadmisi sõltumata nende omandamise ajast, kohast ja viisist ning tagatakse võrdne kohtlemine kompetentsuse hindamisel.

1.6. Kutse andmise alane nõustaja ja haldusjärelevalve teostaja on Kutsekoda.

2. KUTSE TAOTLEMISE JA TAASTÕENDAMISE EELTINGIMUSED JA ESITATAVAD DOKUMENDID

2.1. Kutse taotlemise eeltingimused ja esitatavad dokumendid:

2.1.1. Kutse „kliiniline psühholoog, tase 7“ taotlemise eeltingimused on:
   a) Magistrikraad psühholoogias.
   b) Erialane väljaõpe peab katma kõik teadmiste ja oskuste valdkonnad, mis on esitatud hindamisstandardi tabelites 1 ja 2, ning vastama hindamisstandardi tabelis 3 esitatud mahule ja proportsioonidele. Tõendamiseks tuleb esitada vormikohane hariduse analüüsi tabel ja diplomid akadeemiliste kraadide kohta koos akadeemiliste õienditega ning täiendusõppe korras läbitud kursuste tunnistuste koopiad.
   c) Läbitud peab olema kliinilise psühholoogi poolt juhendatud praktika kliinilise psühholoogia valdkonnas.

d) Praktika kestus on 1560 töötundi (alternatiivselt 60 EAP). Tõendamiseks tuleb esitada praktika kokkuvõte ja praktikajuhendaja hinnang praktikandi kompetentside kohta.
e) Nõusolek oma tööalases tegevuses juhinduda kutse-eetika nõuetest. Tõendamiseks tuleb esitada allkirjastatud eetikavanne.

2.1.2. Kutse „kliiniline lapsepsühholoog, tase 7" taotlemise eeltingimused on:
a) Kehtiv 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioon. Esitada kutsetunnistuse koopia või dokumendid kutse taotlemiseks, mis tõendavad taotleja vastavust 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioonile.
b) Kliinilise lapsepsühholoogia alane täienduskoolitus pärast 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsiooninõuete täitumist vähemalt 390 tundi (15 EAP) mahus. Taotleja, kes on ülikooliõpingute käigus läbinud rohkem aineid kui 7. taseme kliinilise psühholoogi nõuetes esitatud, võib neid arvestada täienduskoolitusena. Esitada tuleb täienduskoolituse register ja tunnistused läbitud täienduskoolituste kohta.
c) Tõendatud peab olema kliinilise lapsepsühholoogi poolt juhendatud praktiseerimine lapsepsühholoogia alal vähemalt 400 tunni mahus. Esitada tuleb praktika kokkuvõte ja praktikajuhendaja hinnang praktikandi kompetentside kohta.

2.1.3. Kutse „kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, tase 7" taotlemise eeltingimused on:
a) Kehtiv 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioon. Esitada kutsetunnistuse koopia või dokumendid kutse taotlemiseks, mis tõendavad taotleja vastavust 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioonile.
b) Lõpetatud väljaõpe mõnes psühhoteraapia koolkonnas, mille koolitust kutsekomisjon tunnustab. Esitada tuleb tunnistuse koopia täieliku psühhoteraapiakoolituse läbimise ja iseseisva praktiseerimise õiguse kohta. Tunnistuse peab olema välja andnud Eestis tegutsev psühhoteraapiaühing.

2.1.4. Kutse „kliiniline kohtu- ja korrektsioonipsühholoog, tase 7" taotlemise eeltingimused on:
a) Kehtiv 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioon. Esitada kutsetunnistuse koopia või dokumendid kutse taotlemiseks, mis tõendavad taotleja vastavust 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioonile.
b) Kliinilise kohtu- ja korrektsioonipsühholoogia alane täienduskoolitus pärast 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsiooninõuete täitumist vähemalt 390 tunni (15 EAP) mahus. Taotleja, kes on ülikooliõpingute käigus läbinud rohkem aineid kui 7. taseme kliinilise psühholoogi nõuetes esitatud, võib neid arvestada täienduskoolitusena. Esitada tuleb täienduskoolituse register ja tunnistused läbitud täienduskoolituste kohta.
c) Tõendatud peab olema kliinilise kohtu- ja korrektsioonipsühholoogi poolt juhendatud praktiseerimine kliinilise kohtu ja korrektsioonipsühholoogia alal vähemalt 400 tunni mahus. Esitada tuleb praktika kokkuvõte ja praktikajuhendaja hinnang praktikandi kompetentside kohta.

2.1.5. Kutse „neuropsühholoog, tase 7" taotlemise eeltingimused on:
a) Kehtiv 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioon. Esitada kutsetunnistuse koopia või dokumendid kutse taotlemiseks, mis tõendavad taotleja vastavust 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsioonile.
b) Neuropsühholoogia alane täienduskoolitus pärast 7. taseme kliinilise psühholoogi kvalifikatsiooninõuete täitumist vähemalt 390 tunni (15 EAP) mahus. Taotleja, kes on ülikooliõpingute käigus läbinud rohkem aineid kui 7. taseme kliinilise psühholoogi

nõuetes esitatud, võib neid arvestada täienduskoolitusena. Esitada tuleb täienduskoolituse register ja tunnistused läbitud täienduskoolituste kohta.

c) Tõendatud peab olema neuropsühholoogi poolt juhendatud praktiseerimine neuropsühholoogia alal vähemalt 400 tunni mahus. Esitada tuleb praktikapäevik ja praktikajuhendaja hinnang praktikandi kompetentside kohta.

2.2. Kutse taastõendamise eeltingimused ja esitatavad dokumendid:

2.2.1. Tõendid, mis näitavad, et taotleja on kutse taastõendamise avalduse esitamisele eelnenud seitsme aasta jooksul töötanud kliinilise psühholoogi, kliinilise lapsepsühholoogi, kliinilise psühholoogi-psühhoterapeudi, kliinilise kohtu- ja korrektsioonipsühholoogi või neuropsühholoogina (vastavalt sellele, millise kutse taastõendamist taotletakse) keskmiselt vähemalt 400 tundi aastas vähemalt 4-aastase perioodi jooksul.

2.2.2. Tõendid, mis näitavad, et taotleja on kutse taastõendamise avalduse esitamisele eelnenud seitsme aasta jooksul läbinud mitmekesiseid erialaseid täienduskoolitusi vähemalt 320 tundi. Täienduskoolituste hulka loetakse:

a) kursused ja töötoad (15-60% täienduse mahust),
b) erialakonverentsidel osalemine (10-20%),
c) uute oskuste õppimine ja rakendamine oma töös (15-20%),
d) kovisioonis ja supervisioonis osalemine (10-20%),
e) praktikantide juhendamine (10-20%),
f) ettekanded erialasele kuulajaskonnale (max. 20%),
g) publitseerimine autori või kaasautorina (max. 30%),
h) erialaste väljaannete toimetamine (max 20%).

Esimese nelja tegevuse osakaal kokku peab moodustama vähemalt 50% täienduskoolitusest. Esitada tuleb täienduskoolituse register ja tunnistused läbitud täienduskoolituste kohta. Tunnistustega peab täienduskoolituse registris esitatud koolitustest olema tõendatud 160 tundi täienduskoolitusi.

2.2.3. Kutsete „kliiniline lapsepsühholoog, tase 7“, „kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, tase 7“, „kliiniline kohtu- ja korrektsioonipsühholoog, tase 7“ ja „neuropsühholoog, tase 7“ taastõendamisel tuleb taastõendada samaaegselt ka põhikutse (“kliiniline psühholoog, tase 7”) selle aegumisel või esitada tõend põhikutse kehtivuse kohta.

2.2.4. Põhikutse (“kliiniline psühholoog, tase 7”) ja lisapädevuse („kliiniline lapsepsühholoog, tase 7“, „kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, tase 7“, „kliiniline kohtu- ja korrektsioonipsühholoog, tase 7“ ja „neuropsühholoog, tase 7“) taastõendamisel samaaegselt tuleb esitada üks täiendkoolituse register, kus on välja toodud vähemalt 320 tunni ulatuses erialaseid täiendkoolitusi, millest vähemalt 80 tundi sobib põhikutse taastõendamiseks ning vähemalt 240 tundi on lisapädevuse spetsiifiline. Taotleja näitab, kuidas täiendõppe maht kutsete vahel jaguneb. Tunnistustega tõendada tuleb kutseid vastavalt 40 ja 120 tunni ulatuses.

2.2.5. Põhikutse ja rohkem kui ühe lisapädevuse koos taastõendamisel tuleb esitada iga lisapädevuse kohta eraldi täiendkoolituse register. Põhikutse taastõendamiseks mõeldud täiendkoolitus võib täiendkoolituste registrites kattuda.

2.2.6. Mitme kutse korraga taastõendamisel tuleb näidata, kuidas töötamise maht kutsete vahel jaguneb. Põhikutse (“kliiniline psühholoog, tase 7”) tõendamiseks vajalik tundide arv võib olla hõlmatav lisapädevuse („kliiniline lapsepsühholoog, tase 7“, „kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, tase 7“, „kliiniline kohtu- ja korrektsioonipsühholoog, tase 7“ ja „neuropsühholoog, tase 7“) tõendamiseks vajalike tundidega.

2.2.7. Juhul, kui psühhoteraapiaühingul on olemas kvalifikatsiooni uuendamise protseduur, mille kutsekomisjon on hinnanud vastavaks käesoleva korra nõuetele, võib kliinilise psühholoogi-psühhoterapeudi kutse taastõendamisel punktis 2.2.1. ja punktis 2.2.2. loetletud dokumendid asendada uuendatud teraapiatunnistuse koopiaga või tõendiga oma teraapiaühingult selle kohta, et taotleja erialane enesetäiendus ja töö kliinilise psühholoogi-psühhoterapeudi kutsetaotluse esitamisele eelnenud seitsme aasta jooksul on piisav psühhoterapeudi pädevuse säilitamiseks.

2.3. Lisaks punktis 2.1. ja 2.2. loetletule esitab taotleja kutse taotlemisel ja taastõendamisel järgmised dokumendid:

a) avaldus ja CV;
b) maksekorraldus või muu tõend kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta;
c) muud dokumendid, mis võimaldavad hinnata taotleja erialaseid kompetentse: näidised tehtud tööst, uutest väljaarendatud hindamis- või sekkumismeetoditest jne;
d) allkirjastatud eetikavanne;
e) kutse taastõendamisel väljavõte kutseregistrist eelneva(te) kutsetunnistus(t)e olemasolu kohta või eelneva(te) kutsetunnistus(t)e koopia(d)

2.4. Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine. Kutsekomisjon võib kutse andmise eeltingimustele vastavuse arvestamisel ja kompetentside hindamisel rakendada varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) põhimõtteid.

2.5. Taotlemise dokumente menetletakse Haldusmenetluse seaduse sätetele vastavalt, arvestades korrast tulenevaid täpsustavaid tingimusi. Haldusmenetluse keel on eesti keel (Haldusmenetluse seadus § 20 lõige 1).

2.6. Psühhoteraapiaühing, mis soovib oma liikmete koolituse tunnustamist kutsekomisjoni poolt, esitab komisjonile järgmised dokumendid:

a) avaldus koolitusprogrammi tunnustamiseks;
b) koolitusprogramm, kus on ära näidatud koolituse astmed, maht ja sisu, samuti koolituse tase, mis lubab psühhoterapeudil iseseisvalt töötada;
c) muu tõendusmaterjal, mis on vajalik näitamiseks, et koolitus vastab alltoodud kriteeriumidele:
d) teraapiameetodid põhinevad empiiriliselt kontrollitud teooriatel;
e) meetodite efektiivsust tõendavad publitseeritud teadusuuringud;
f) meetodeid on soovitatud mõne psüühikahäire ravijuhistes;
g) koolitus koosneb teoreetilisest väljaõppest vähemalt 15 EAP mahus ja osalemisest tööjuhendamises (supervisioon): vähemalt 200 tundi juhendatud teraapiat ja juhendatud töötamine vähemalt 8 patsiendiga;
h) teoreetiline koolitus sisaldab psüühika- ja käitumishäirete teoreetilised mudelid ning teraapia põhimõtete ja tehnikate teoreetilised alused;
i) praktiline väljaõpe sisaldab patsiendi hindamise, teraapia eesmärkide püstitamise, teraapiameetodite rakendamise, tulemuste analüüsi ja järelravi oskuste treeningu;
j) koolitusprogrammis ära näidatud teadmiste ja oskuste omandatuse kontrolli viisid ning kompetentside hindamine on kooskõlas kliiniline psühholoog-psühhoterapeudi psühhoteraapia alaste kompetentside hindamise standarditega. Kutsekomisjon teeb vastavalt esitatud dokumentidele otsuse: tunnustada psühhoteraapiaühingu koolitust või mitte tunnustada psühhoteraapiaühingu koolitust. Eitava vastuse puhul esitatakse põhjendus.

3. TAOTLEJA KOMPETENTSUSE HINDAMINE

3.1. Hindamise korraldus ja tingimused on kirjeldatud hindamisstandardis, mis on leitav kutse andja veebilehel www.epl.org.ee

4. KUTSE ANDMISE VÄLJAKUULUTAMINE

4.1. Kutse andja kuulutab kutse andmise välja vähemalt üks kord aastas. Kutse andmise võib jätta korraldamata, kui välja kuulutatud tähtajaks on laekunud alla 3 taotluse või ei ole täidetud teisi kutse andja määratud tingimusi.

4.2. Kutse andja loob oma kodulehele kataloogi „Kutse andmine“, kus avalikustab ajakohase teabe:

4.2.1. avalduste ja dokumentide vastuvõtu koha ja tähtajad ning esitamise viisid,

4.2.2. hindamiste toimumise ajad,

4.2.3. tasu suuruse kutse andmisega seotud kulude katteks,

4.2.4. muu kutse andmise korraldust ning tingimusi puudutav teave.

5. KUTSE ANDMISE OTSUSTAMINE JA KUTSETUNNISTUSE VÄLJASTAMINE

5.1. Kutsekomisjon teeb kutse andmise või mitteandmise otsuse hindamistulemuste põhjal iga taotleja kohta eraldi.

5.2. Kutse andja teatab otsusest taotlejale. Kutse mitteandmise otsust põhjendatakse kirjalikult.

5.3. Taotlejal on õigus esitada kaebus hindamisprotsessi kohta kutsekomisjonile.

5.4. Taotlejal on õigus vaidlustada kutsekomisjoni otsus kutset taotlevale isikule kutse andmise või andmata jätmise kohta haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras vaide esitamisega kutse andjale või kaebusega halduskohtusse halduskohtumenetluse seaduse alusel.

5.5. Taotlejal on õigus kutsekomisjoni vaideotsus edasi kaevata halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras halduskohtusse.

5.6. Kutse andja sisestab kutse taotleja ees- ja perekonnanime ning isikukoodi, selle puudumisel sünniaja, kutsetunnistuse väljaandja, antud kutse ja kutsetaseme ning kehtivusaja alguse ja lõpu kutseregistrisse 10 tööpäeva jooksul, arvates kutseregistrisse kande tegemise aluseks oleva otsuse tegemisest. Trükitud kutsetunnistused väljastab kutse andjale Kutsekoda.

5.7. Kutse andjal ei ole paberil kutsetunnistuse väljastamine kohustuslik.

5.7.1. Kutse andja väljastab kutsetunnistuse 30 päeva jooksul pärast kutse andmise otsuse vastuvõtmist kutse saanud isikule paberil kutsetunnistuse tema taotlusel.

5.8. Kutse andjal on kutsekomisjoni ettepanekul õigus tunnistada kutsetunnistus kehtetuks, kui:

a) kutsetunnistus on saadud pettuse teel;

b) kutsetunnistus on välja antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel;

c) kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardiga sätestatud normidele.

5.9. Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel peab kutsekomisjon andma isikule võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamuse ja vastuväited. Kutsekomisjon võib kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel tugineda kolmandate isikute (nt aukohus) seisukohtadele.

5.10. Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel kustutatakse see kutseregistrist ning kutse andja teatab otsusest asjaomasele isikule tähtkirjaga ja avaldab kuulutuse Ametlikes Teadaannetes (http://www.ametlikudteadaanded.ee/).

5.11. Kutsetunnistuse omanik võib taotleda kutsetunnistuse duplikaadi väljaandmist kutse andjalt.

6. KUTSETUNNISTUSE KEHTIVUSAEG

6.1. Kutsetunnistuse kehtivusaja alguse otsustab kutsekomisjon.

6.2. Kõik kliinilise psühholoogia kutsetunnistused kehtivad seitse aastat alates kutsekomisjoni otsuse tegemise kuupäevast.

7. KUTSEKOMISJON

7.1. Kutse andja moodustab kutse andmise erapooletuse tagamiseks kutsekomisjoni. Kutsekomisjoni volitused kehtivad kutse andja kutse andmise õiguse kehtivuse lõppemiseni. Kutsekomisjon töötab välja kutsekomisjoni töökorra. Kutsekomisjon lähtub oma töös kutseseadusest, kutse andmise korrast ja kutsekomisjoni töökorrast, kutsestandardist jm. kutse andja kehtestatud juhenditest. Kutsekomisjoni tööd korraldab kutse andja.

7.2. Kutsekomisjoni koosseisu kuuluvad:

7.2.1. Tööandjad: Thea Marran, SA Viljandi Haigla

7.2.2. Töötajad/spetsialistid: Mari-Liis Mägi (Eesti Kliiniliste Psühholoogide Kutseliit), Kristina Tulk (SA Tallinna Lastehaigla)

7.2.3. Koolitajad: Kristjan Kask (Tallinna Ülikool), Kätlin Anni (Tartu Ülikool)

7.2.4. Muud osapooled: Aili Maar, Eesti Psühholoogide Liit

7.3. Nõuded kutsekomisjoni liikmetele

a) Kutsekomisjoni liige peab omama ülevaadet kutsesüsteemist.
b) Kutsekomisjoni liige peab omama ülevaadet kliinilise psühholoogia kutsealast.
c) Kutsekomisjoni liige peab tegutsema erapooletult.

8. HINDAMISKOMISJON

8.1. Kutsekomisjon moodustab kutse taotleja kompetentsuse hindamiseks hindamiskomisjoni. Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kolmest liikmest. Hindamiskomisjoni liikmete kompetentsus peab kogumis vastama järgmistele nõuetele:

a) kutsealane kompetentsus (kõigil liikmetel peab olema kehtiv kliinilise psühholoogi kutse, vähemalt ühel liikmel peab olema erialapraktika juhendamise ja hindamise kogemus);
b) kutsesüsteemialane kompetentsus;
c) hindamisalane kompetentsus (vähemalt ühel komisjoni liikmel peab olema psühholoogia õpetamise ja eksamite läbiviimise kogemus ülikooli tasemel).

8.2. Hindamiskomisjoni liikmed peavad olema sobivate isikuomaduste ja hoiakutega ning tegutsema erapooletult.

9. KUTSE ANDMISE DOKUMENTEERIMINE JA DOKUMENTIDE SÄILITAMINE

9.1. Kutse andja dokumenteerib kutse andmisega seotud tegevuse Kutsekoja välja töötatud dokumendivormide järgi ja määratud ulatuses ning dokumente säilitatakse Kutsekoja kinnitatud arhiveerimiskorras sätestatud aja jooksul, kui õigusaktides ei ole tähtaegu sätestatud.